

Obsah

1	Můj život s dyslexií	9
	Mé poválečné dětství (výpověď matky)	9
	Syn Jaroslav a dcera Maruška	12
	Třetí dítě – syn Jan	14
2	Je dyslexie závažná porucha?	25
2.1	Významní jedinci s poruchami učení	25
2.2	Štěstí a spokojenost pro děti i dospělé s dyslexií	27
2.3	Je možné dyslexii „vyléčit“, nebo přetrvává po celý život?	29
3	Proč někteří lidé špatně čtou? Co je – co není dyslexie	33
3.1	Co je čtení?	34
3.2	To není porucha, pouze špatné čtení. Hyperlexie	35
	Hyperlexie a vyspělí čtenáři	35
	Průměrní a podprůměrní čtenáři	37
3.3	Dyslexie a diagnostika dyslexie	39
	Pedagogicko-psychologické poradny	40
	Pozitivní a negativní dopad diagnózy	41
4	Příčiny dyslexie	43
4.1	Dědičnost	43
4.2	Neuropsychický vývoj	44
4.3	Hormonální změny	46
4.4	Biochemické změny	47
4.5	Chronický zánět středního ucha – nová hypotéza dyslexie?	48
5	Poznávací procesy a jejich vliv na čtení	51
5.1	Řeč	51
	Vývoj řeči	52
	Artikulace	53
	Slovní zásoba	56

Jazykový cit	56
Rychlé jmenování (Rapid Naming)	56
5.2 Sluchové vnímání	57
5.3 Zrakové vnímání	59
5.4 Pravo-levá a prostorová orientace	60
5.5 Orientace v čase	60
5.6 Paměť	61
5.7 Koncentrace pozornosti	62
5.8 Proces automatizace	62
6 Projevy dyslexie (dysgrafie, dysortografie)	65
6.1 Dyslexie	65
6.2 Dysgrafie	66
6.3 Dysortografie	68
6.4 Vliv poruchy na citový a sociální vývoj	71
7 Diagnostika v předškolním věku	75
7.1 Cíle časně diagnostiky	75
7.2 Rizikové dítě v předškolním věku	76
7.2.1 Škála rizika dyslexie – Marta Bogdanowicz	80
7.2.2 Test rizika poruch čtení a psaní pro rané školáky (Anna Kucharská, Dana Švancarová)	83
7.2.3 Sheffieldský screeningový test dyslexie	84
7.2.4 Výzkumy ve Finsku a Holandsku	87
7.2.5 Přehled rizikových oblastí	91
8 Naše i zahraniční zkušenosti s předškoláky	95
8.1 Předškolní příprava v ČR	95
8.2 Zahraniční zkušenosti s předškolními dětmi	97
8.3 Metoda Dobrého startu	100
8.3.1 Ověřování metody v Polsku	100
8.3.2 Metoda Dobrého startu v České republice, její cíle a obsah	100
8.3.3 Přínos Metody Dobrého startu	103
9 Jak pomoci – doporučení	105
9.1 Rozvíjení řeči	105
Porozumění řeči	105

Expresivní řeč (mluvení).....	109
Výslovnost (artikulace).....	114
9.2 Rozvíjení sluchového vnímání	114
Neřečové zvuky	114
Řečové zvuky.....	115
9.3 Rozvíjení zrakového vnímání	126
9.4 Cvičení pravo-levé a prostorové orientace	134
9.5 Cvičení orientace v čase	134
9.6 Cvičení koncentrace pozornosti.....	135
9.7 Posilování smyslu pro serialitu a intermodalitu.....	136
9.8 Pomoc rodičům.....	137
10 Učit číst, psát a počítat v předškolním věku?	139
10.1 Jak to bylo dříve?	139
10.2 Jak je to dnes a co je možné doporučit	140
11 Rizikové dítě v předškolním věku a cizí jazyk	143
11.1 Cizí jazyk a bilingvní výchova.....	143
11.2 Časná výuka cizího jazyka	144
12 Co předškolnímu dítěti prospívá, co škodí	149
12.1 Předčítání knížek – Ano!.....	149
12.2 Počítače a televize – Ano, ale.....	150
12.3 Nepřiměřené nároky – Ne!	153
12.4 Technické hračky, hotové hry? – Velmi omezeně!	153
12.5 Nekritický obdiv rodičů? – Ne!	154
12.6 Bude lepší domácí učení? – Asi ne.....	154
13 Další poruchy učení. Poruchy chování	157
13.1 Dyskalkulie.....	157
Projevy dyskalkulie.....	158
Vývoj aritmetických schopností v předškolním věku	158
13.2 Dyspraxie	167
Zahraniční pojetí dyspraxie	167
Projevy dyspraxie	168
Diagnostika dyspraxie	171
Rozvíjení pohybových dovedností v předškolním věku.....	173
Tělové schéma	174

13.3 Dismúzie.....	176
13.4 ADHD – porucha pozornosti spojená s hyperaktivitou.	
ADD – porucha pozornosti bez hyperaktivity a impulzivity.....	177
Příčiny ADHD.....	178
Projevy ADHD	178
Diagnostika ADHD.....	179
Jak pomoci dítěti s ADHD.....	181
14 Leváctví.....	183
14.1 Čím je způsobeno leváctví nebo praváctví.....	184
14.2 Diagnostika laterality	185
14.3 Leváctví a čtení.....	188
15 Právní normy a institucionální zajištění diagnostiky.....	191
 Literatura.....	 195